

FIȘA DISCIPLINEI*

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu
Facultatea	Facultatea de Litere și Arte
Departamentul	Departamentul de Studii Romane
Domeniul de studiu	Filologie
Ciclul de studii	Masterat
Specializarea	Limba și literatura română

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	Gramatică expresivă			
Codul cursului	Tipul cursului	An de studiu	Semestrul	Număr de credite
03MLLR024	DO	II	II	8
Tipul de evaluare	Categororia formativă a disciplinei (DF=fundamentală.; DD=domeniu; DS=specialitate; DC=complementară)			
Examen	DS			
Titular activități curs	Conf. univ. dr. Valerica SPORIȘ			
Titular activități seminar	Conf. univ. dr. Valerica SPORIȘ			

3. Timpul total estimat

Extinderea disciplinei în planul de învățământ – număr de ore pe săptămână				
Curs	Seminar	Laborator	Proiect	Total
2	2	-	-	4
Extinderea disciplinei în planul de învățământ – Total ore din planul de învățământ				
Curs	Seminar	Laborator	Proiect	Total ($NOAD_{sem}$)
28	28	-	-	56

Distribuția fondului de timp pentru studiu individual		Nr.ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe		40
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren		34
Pregătire seminar, teme, referate, eseuri		40
Tutoriat:		10
Examinări:		20
Total ore alocate studiului individual ($NOSI_{sem}$)		144
Total ore pe semestru ($NOAD_{sem} + NOSI_{sem}$)		200

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Discipline necesar a fi promovate anterior	Cunoștințe de gramatică a limbii române Cunoștințe de stilistică generală
Competențe	Competențe de comunicare în limba română

5. Condiții (acolo unde este cazul)

De desfășurare a cursului	Prezența la orele de curs Parcurgerea suportului de curs
De desfășurare a seminarului	Prezența la orele de seminar, implicit la testare Participarea activă

	Parcurgerea bibliografiei recomandate Elaborarea și susținerea lucrărilor planificate
--	--

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>CP1: Explicarea dinamicii conceptelor din domeniul <i>gramaticii expresive</i> în diacronie și sincronie</p> <p>CP2: Abordarea problemelor de <i>gramatică expresivă</i> din perspectiva interdependenței funcționale a nivelurilor lingvistice</p> <p>CP3: Argumentarea unor puncte de vedere privind relația dintre <i>gramatică</i> (dimensiunea rațională) și <i>stilistică</i> (dimensiunea expresivă)</p> <p>CP4: Competență și performanță în analiza stilistică a textelor literare/nonliterare</p> <p>CP5: Relaționarea și comunicarea interpersonală în concordanță cu principiile și paradigma incluziunii sociale</p>
Competențe transversale	<p>CT1: Cultivarea capacităților creative, încurajarea gândirii flexibile</p> <p>CT2: Consolidarea abilităților de apreciere critică și de cercetare a problemelor de <i>gramatică expresivă</i></p> <p>CT3: Dezvoltarea abilităților de a lucra individual, dar și în echipă</p> <p>CT4: Stimularea interesului pentru profesia didactică</p> <p>CT5: Abordarea diversității ca resursă în mediul educațional și social</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	Abordarea problemelor de <i>gramatică expresivă</i> din perspectiva interdependenței funcționale a nivelurilor lingvistice
Obiectivele specifice	<ol style="list-style-type: none"> Evidențierea unor contribuții teoretice cu privire la manifestarea relației dintre <i>gramatică</i> (morfologie și sintaxă) și <i>stilistică (expresivitate)</i>: Iorgu Jordan, Tudor Vianu, Gh. Bulgăr, Ladislau Gáldi, G. I. Tohăneanu, Mioara Avram, Sorin Alexandrescu, Ștefan Munteanu, Eugen Câmpeanu, Dumitru Irimia, Ileana Oancea, Mihaela Mancaș ș.a. Relevarea valorilor expresiv-estetice ale fenomenelor specifice nivelului gramatical (morfologice și sintactice), în interdependență cu alte niveluri lingvistice Sublinierea rolului figurilor de stil în construirea mesajului poetic Argumentarea interferenței analizei gramaticale și a analizei literare cu analiza stilistică Dezvoltarea deprinderilor de a analiza și de a comenta texte, valorificând varietatea, originalitatea procedeelelor/resurselor expresive ale faptelor de limbă (de natură morfologică și sintactică) utilizate de autor/scriitor

8. Conținuturi

CURS		Nr. de ore
I.	- Prezentarea tematicii cursului și a bibliografiei generale. - Clarificarea conceptelor: <i>denotație</i> și <i>conotație</i> , <i>figură de stil</i> , <i>gramatică (morfosintaxă)</i> și <i>stilistică</i> , <i>gramatică expresivă</i> , <i>expresivitate (lingvistică, artistică/poetică)</i> și <i>afectivitate</i> .	2
II.	- Relația dintre <i>gramatică</i> (morfologie și sintaxă) și <i>stilistică (expresivitate/afectivitate)</i> .	2
III.	- <i>Comentariul stilistic / Analiza stilistică</i> : modele de analiză stilistică.	2
IV.	- Interferența analizei gramaticale și a analizei literare cu analiza stilistică.	2
V.	Elemente de <i>stilistică morfologică</i> : - <i>Valori expresive ale substantivelor</i> : implicații stilistice ale categoriilor gramaticale specifice (gen, număr, caz); particularități ale flexiunii nominale:	2

	<p>forme substantivale populare, regionale, arhaice, argotice; substantive neologice; conversiunea; locuțiuni și expresii substantivale.</p> <p>- <i>Valori expresive ale articolelor</i>: rolul de „clasificator substantival”; morfem de exprimare a superlativului și a inferlativului; mijloc de intensificare subiectivă a însușirii; forme populare, arhaice, familiare ale cuvintelor articulate; articularea substantivelor proprii.</p>	
VI.	<p>Elemente de stilistică morfologică:</p> <p>- <i>Valori expresive ale adjectivelor</i>: implicații stilistice ale categoriei comparației și intensității; forme adjectivale populare, regionale, arhaice, argotice; forme adjectivale diminutive și augmentative; sinonimia și antonimia adjectivală; conversiunea; topica adjectivului; locuțiuni și expresii adjectivale.</p>	2
VII.	<p>Elemente de stilistică morfologică:</p> <p>- <i>Valori expresive ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale</i>: dativul etic, nominativul etic, dativul posesiv și adjectivul posesiv etic; reluarea și anticiparea pronumelor personale; forme pronominale populare, regionale, arhaice; utilizarea pronumelor de politețe; substituiri de persoană și număr; conversiunea; locuțiuni și expresii pronominale.</p>	2
VIII.	<p>Elemente de stilistică morfologică:</p> <p>- <i>Valori expresive ale numeralelor</i>: concepția „primitivă” a numerelor; sensuri limitate (substantivale); conversiunea; locuțiuni și expresii.</p>	2
IX.	<p>Elemente de stilistică morfologică:</p> <p>- <i>Valori expresive ale verbelor</i>: implicații stilistice ale categoriilor gramaticale (substituiri de persoană, număr, și diateză; substituiri ale timpurilor și modurilor verbale; categoria aspectului); flexiune populară și flexiune literară; utilizarea unor verbe intransitive în locul celor tranzitive și invers; forme verbale populare, regionale, arhaice, argotice; verbe onomatopoeice; conversiunea; locuțiuni și expresii verbale.</p>	2
X.	<p>Elemente de stilistică morfologică:</p> <p>- <i>Valori expresive ale interjecțiilor, ale adverbelor, ale prepozițiilor și ale conjuncțiilor</i>: forme populare, regionale, arhaice; interjecția și stilul colocvial, apropierea de imperativ și vocativ; implicațiile afective ale onomatopoeilor, ale categoriei intensității maxime; diminutivarea adverbelor; conversiunea; locuțiuni și expresii.</p>	2
XI.	<p>Elemente de sintaxă expresivă:</p> <p>- <i>Valori expresive ale părților de propoziție</i>:</p> <p>- <i>subiect</i>: subiectul anacolut și subiectul reluat; elipsa și izolarea subiectului;</p> <p>- <i>predicat, nume predicativ</i>: elipsa predicatului verbal, a numelui predicativ sau a verbului copulativ; predicatul interjecțional și predicatul intonațional;</p> <p>- <i>apozitie, complement, predicativ suplimentar</i>: izolarea și dislocarea atributului și a predicativului suplimentar; apozitia ca element parantetic; complementul intern.</p>	2
XII.	<p>Elemente de sintaxă expresivă:</p> <p>- <i>Topica și consecințele acesteia în planul expresivității lingvistice și artistice</i>: inversiunea (anastrofa), tematizarea și dislocarea (anacolutul, hiperbatul, tmeza).</p>	2
XIII.	<p>Elemente de sintaxă expresivă:</p> <p>- Figuri ale repetiției lexico-gramaticale; repetiția, refrenul, simetria și paralelismul sintactic, chiasmul, conversia.</p>	2
XIV.	<p>Elemente de sintaxă expresivă:</p> <p>- Enumerația; elipsa / concentrarea expresiei.</p>	2

SEMINAR		Nr. de ore
I.	- Prezentarea tematicii seminarului și a bibliografiei generale. - Seminar introductiv: Evidențierea unor contribuții teoretice în domeniul gramaticii expresive.	2
II.	- Manifestarea relației dintre gramatică și stilistică – aplicații pe texte literare și publicistice.	2
III.	- Analiza stilistică – aplicații pe texte din literatura română.	2
IV.	- Testare formativă / continuă: Evidențierea mijloacelor de expresivitate artistică într-un text literar dat.	2
V.	- Valori expresive ale substantivului: figuri de stil – aplicații pe texte literare. - Valori expresive ale articolului – aplicații pe texte literare.	2
VI.	- Valori expresive ale adjectivului: figuri de stil – aplicații pe texte literare.	2
VII.	- Valori expresive ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale: figuri de stil – aplicații pe texte literare.	2
VIII.	- Valori expresive ale numeralelor: figuri de stil – aplicații pe texte literare.	2
IX.	- Valori expresive ale verbului: figuri de stil – aplicații pe texte literare.	2
X.	- Valori expresive ale adverbilor și ale interjecțiilor – aplicații pe texte literare.	2
XI.	- Valori expresive ale funcțiilor sintactice în plan propozițional – aplicații pe texte literare.	2
XII.	- Topica expresivă / afectivă: inversiunea, tematizarea, dislocarea, anacolutul, hiperbatul – aplicații pe texte literare și publicistice.	
XIII.	- Procedee de sintaxă expresivă: repetiția, simetria, paralelismul sintactic – aplicații pe texte literare.	2
XIV.	Procedee de sintaxă expresivă: enumerația, elipsa / concentrarea expresiei – aplicații pe texte literare.	2

Metode de predare

prelegerea interactivă explicația demonstrația studiul de caz dezbateră analiza stilistică problematizarea brainstormingul		
---	--	--

Bibliografie

<p>Referințe bibliografice recomandate</p>	<ul style="list-style-type: none"> • * * * <i>Dicționar de științe ale limbii</i>, București, Editura Nemira, 2005. • * * * <i>Gramatica limbii române, I-II</i>, București, Editura Academiei Române, 2008 [GALR]. • Blaga, Lucian, <i>Câmpurile stilistice</i>, în <i>Ființa istorică</i>, T. Cățineanu (ed.), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1977, p. 84-103. • Caracostea, Dumitru, <i>Expresivitatea limbii române</i>, Iași, Editura Polirom, 2000. • Câmpeanu, Eugen, <i>Stilistica limbii române. Morfologia</i>, Cluj-Napoca, Editura Quo Vadis, 1997. • Idem, <i>Substantivul. Studiu stilistic</i>, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1975. • Dragomirescu, Gh. N., <i>Dicționarul figurilor de stil</i>, București, Editura Științifică, 1995. • Gáldi, Ladislau, <i>Introducere în stilistica literară a limbii române</i>, București, Editura Minerva, 197. • Jordan, Iorgu, <i>Stilistica limbii române</i>, București, Editura Științifică, 1975. • Irimia, Dumitru, <i>Introducere în stilistică</i>, Iași, Editura Polirom, 1999. • Idem, <i>Studii de stilistică și poetică</i>, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2017. • Magheru, Paul, <i>Spațiul stilistic</i>, Reșița, Editura Modus, 1998. • Maingueneau, Dominique, <i>Lingvistică pentru textul literar</i>, Iași, Institutul European, 2008. • Mancaș, Mihaela, <i>Limbajul artistic românesc modern. Schiță de evoluție</i>, București, Editura Universității, 2005. • Idem, <i>Tablouri și acțiune</i>, București, Editura Universității, 2005. • Munteanu, Ștefan, <i>Introducere în stilistica operei literare</i>, Timișoara, Editura de Vest, 1995. • Parpală, Emilia, <i>Introducere în stilistică</i>, Craiova, Editura Universitaria, 2006. • Sporiș, Valerica, <i>Adjectivul. Studiu stilistic</i>, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2013. • Vianu, Tudor, <i>Contribuții la stilistica verbului</i>, în <i>Arta prozatorilor români</i>, București, Editura Albatros, 1977, p. 379-410. • Idem, <i>Studii de stilistică</i>, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1968. • Zafiu, Rodica, <i>Diversitate stilistică în româna actuală</i>, București, Editura Universității din București, 2001. • Idem, <i>Narațiune și poezie</i>, București, Editura Bic All, 2000.
<p>Referințe bibliografice suplimentare</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arhire, Mona, <i>Valențele expresive ale concentrării limbajului</i>, Brașov, Editura Universității „Transilvania”, 2011. • Combettes, Bernard, <i>Analyse linguistique des textes et stylistique</i>, în <i>Langue française: La stylistique entre rhétorique et linguistique</i>, nr. 135, Paris, Larousse, sept. 2002, p. 95-113. • Constantinescu-Dobridor, Gheorghe, <i>Morfologia limbii române</i>, București, Editura Vox, 1996. • Idem, <i>Sintaxa limbii române</i>, București, Editura Științifică, 1998. • Negrici, Eugen, <i>Expresivitatea involuntară, I</i>, București, Editura Cartea Românească, 1977. • Oancea, Ileana, <i>Poezie și semioză</i>, Timișoara, Editura Marineasa, 1999. • Idem, <i>Semiostilistica (Unele repere)</i>, Timișoara, Editura Excelsior, 1998. • Popescu, Mihaela, <i>Dicționar de stilistică</i>, București, Editura All Educational, 2007. • Vlad, Carmen, <i>Textul aisberg</i>, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj[-Napoca], 2000.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Se realizează prin contacte periodice cu reprezentanții acesteia în vederea analizei problemei.

10. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Ponderea în nota finală	Obs.**
Curs	Volumul și corectitudinea cunoștințelor	Examinare scrisă	50%	CEF
	Rigoarea științifică a limbajului			CEF
	Organizarea conținutului			CEF
Seminar	Întocmirea și susținerea unui referat	Examinare orală	25 %	CEF
	Participare activă la seminare	Examinare orală	25 %	CEF
	Testare (1)	Examinare scrisă		
Standard minim de performanță				
50% rezultat după însumarea punctajelor ponderate				

(*) Fișa disciplinei cuprinde componente adaptate persoanelor cu dizabilități, în funcție de tipul și gradul acestora.

(**) CPE – condiționează participarea la examen; nCPE – nu condiționează participarea la examen; CEF – condiționează evaluarea finală.

Data completării: 10.09.2020

Data avizării în Departament: 15.09.2020

	Grad didactic, titlul, prenume, numele	Semnătura
Titular disciplină	Conf. univ. dr. Valerica SPORIȘ	
Director de departament	Conf. univ. dr. habil. Radu DRĂGULESCU	